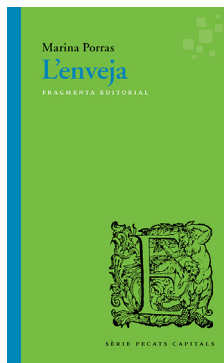

ELS CRÍTICS

literatura
XAVIER ALIAGA

Marina Porras (Barcelona, 1991), investigadora, divulgadora cultural i crítica literària, intervé en la sèrie que Fragmenta Editorial dedica als pecats capitals amb 'L'enveja'. Porras aborda aquesta qüestió en el seu breu però suggeridor assaig amb la literatura com a base, amb el 'Mirall trencat' de Mercè Rodoreda com un dels referents fonamentals.

Mirar l'enveja en el mirall de la literatura

L'enveja
MARINA PORRAS
Fragmenta Editorial
Barcelona, 2019
Assaig, 76 pàgines

Ben mirat, l'esperit de la col·lecció assagística posada en marxa per Fragmenta Editorial sembla tenir una intencionalitat bastant literària pel que fa a les connexions i les persones escollides per parlar-ne. Quatre dels autors als quals se'ls han encomanat textos, encara per publicar, són escriptors: Oriol Ponsatí-Murlà (*L'avarícia*), Adrià Pujol Cruells (*La gola*), Anna Punsoda (*La luxúria*) i Raül Garrigasait (*La ira*). També és cert que l'autor del primer dels títols apareguts en la col·lecció, Oriol Quintana (*La mandra*), té un perfil més filosòfic, mentre que Jordi Graupera, encarregat de *La supèrbia*, doctor en filosofia però reconegut tastaolletes, presenta una certa mixtura.

Marina Porras, en tot cas, no és escriptora, però la seua trajectòria formativa i professional està íntimament associada als estudis de teoria literària, literatura comparada i crítica de llibres. La seua aproximació al tema, de fet, confronta el pecat amb diversos tractaments literaris. Això no implica, tanmateix, que no en puguem extraure derivades filosòfiques, socials i morals. I aquesta, per avançar matèria, és una de les virtuts d'aquest text breu però intens i substanciós.

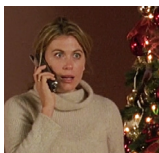
Com a bona lectora, Porras sap que un bon llibre ha d'enganxar el lector. El primer capítol, "Les fúries de l'infern", aranca amb una anècdota d'infantesa, una primera topada amb els set pecats capitals de la qual va anar filtrant temps després diverses conclusions, com ara que l'enveja era el pecat que més li agradava per ser "el més perillós". La resta de pecats, diu, tenen un component d'obvietat: el luxuriós tractarà de posseir, el superb es mostrarà superior, l'avar voldrà acumular diners i així successivament. L'enveja, però, "t'empeny a desitjar sense aconseguir. És un pecat buit que no s'acaba mai. També és el pecat més secret i, per tant, el més temible. No hi ha cap senyal que et delati quan l'enveja t'ha temptat".

Porras connecta això amb un colpidor text autobiogràfic de Rodoreda que descriu un episodi de rabiosa gelosia infantil. "Aquest esclat de ràbia d'una nena contra la seva mare em fa fer entendre que l'enveja és el pecat més terrible perquè sempre ve d'un sentiment molt fondo", diu Porras. I conclou que el text "També em va servir per comprendre per què Rodoreda, amb el seu estil cruel, de coses que es fan i se senten però no es diuen, és una de les millors escriptores per explicar-lo".

teatre

Francesc Foguet escriu de la darrera adaptació al català de l'obra 'Esperant Godot'

televisió

Toni de la Torre recomana grans episodis nadalencs de les sèries de televisió

literatura

Àlex Milian entrevista l'escriptor quebequès Christian Guay-Poliquin (*El pes de la neu*)

Estirant aquest fil arribem a *Mirall trencat*, a la tortuosa relació entre els personatges de Sofia i Teresa Valldaura, però també a uns altres rols femenins de Rodoreda que "ho fan tot per agradar i agradar-se". "L'enveja neix quan et mires al mirall i no t'agrada el que hi veus. Tot, en aquest pecat, comença als ulls", rebla. Per connectar això després amb "l'ull malvat" de Francis Bacon, inici del tercer capítol, "Una mala mirada". Pòrtic d'un garbuix de referències i connexions amb molt bona punteria, com ara com quan torna al personatge de Sofia Valldaura per explicar una evolució cronològica en el pecat ben interessant. "Durant la infantesa, l'enveja és una pulsio bàsicament material, que es porta a odiar l'altre perquè té el que nosaltres no tenim. L'enveja necessita un cervell una mica més retorçat, per exemple adolescent, per funcionar en tota la seva esplendor", teoritza.

Aquest fragment és una mostra de la multiplicitat de connexions que el lector trobarà en un llibre pel qual desfilen Jane Austen, la sèrie *Mad men* (amb una única al·lusió que sap a poc), l'Eula Snopes de Faulkner, l'Otel·lo de Shakespeare, Proust, Kierkegaard (no és tan fàcil prescindir totalment de la filosofia) o les pel·lícules de Walt Disney. Amb un estil llegidor però gens banal, Porras ens va fent un dibuix precís del pecat, per tornar en el tram final a l'experiència personal, a la d'una àvia que, en sintonia amb Josep Pla, deia a la neta que el secret de la felicitat és no envejar ningú.

Pel mateix preu, ser objecte d'enveges és un greu inconvenient, la qual cosa explica, diu Porras, que tant Rodoreda com Víctor Català evitaren els cenacles barcelonins. "No és casualitat que ser cèlebre, a Catalunya, siga sinònim d'haver-se d'allunyar una mica del teatre social. L'enveja és el pecat que més bé descriu el país i és un pilar central de la societat. El país és una gran màquina de crear bonsais, persones petites que facin una mica bonic i sobre-tot que no destaquin", conclou.

Demolidora conclusió que desenvolupa parà de manera brillant en el capítol "La

Marina Porras

moral de l'esclau", en el qual Porras fa el salt de la comparativa literària a una incisiu i encertada observació sociològica.

El penúltim capítol, "Un país de rates", serveix per acabar de completar el buidatge de *Mirall trencat*. I tanca amb un últim apartat de reflexió personal que humanitza l'assaig i reforça el procés d'identificació del lector, alhora que li serveix per arrodonir el text amb uns darrers paràgrafs nutritius —de diagnòstic i tractament— amb volada literària.

Un volum amb una estranya lleugeresa sòlida. Una mena d'aperitiu ben consistent que obri la gana de llegir més escrits de la jove autora.

@xavialiaga

OBRA COMPLETA
VI
Nova edició, revisada

Vicent Andrés Estellés

<i>Cant temporal</i>	<i>Elegia</i>
<i>Padres de foc</i>	<i>L'amant</i>
<i>Progrés de la llum</i>	<i>Escrips del castell</i>
<i>Vida secreta</i>	<i>Molt de l'any</i>
<i>Prat de la Mola</i>	<i>Estams de la pols</i>
<i>Et porte un record, avui que et cases</i>	<i>Els ferres del poema</i>
<i>Divina comèdia</i>	<i>De quan Joan Forster i l'Estellés</i>

Exili d'Ovidi

34

OBRA COMPLETA
Vicent Andrés Estellés. Volum VI
Edició i revisió a cura de Jordi Oviedo i Vicent Salvador

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat